

Учітеся брати мои
Думайте читайте

И чужому научайтесь
Своего не пугайтесь.

СВОБОДА

„Въ своей
хатѣ
своя правда“

И сила
и воля“
Шевченко.

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУССКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУССКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА“.

Рѣкъ III.

Шамокінъ, Па. Четвергъ 15-го Серпня 1895

Число 23.

Вѣдѣзвѣ

До всѣхъ русскихъ Братствъ
и до всѣхъ Русинѣвъ
въ Америкѣ.

ДОРОГИ БРАТЯ!

Вже часть и намъ про себе самыхъ дѣлать, бо мы не дѣлать, а нѣмъ подданы. Мы сыны великой Руской Матери и горожане вольной Америки. Часть вже, щобъ нашъ кровавый грѣхъ спомогавъ насъ самыхъ, а не чужихъ, якъ се до теперъ було. Мы не знали про себе, мы не знали, що мы сила, мы шукали помощи у чужихъ.

Дорогі Братя!

Хто не любитъ своего родного, хто цураетъ ся самымъ собою, кто будущности нема, той пропаде помѣжъ чужими; хто дорожить тымъ славнымъ именемъ Русинъ, хто дбае про свою народную честь, хто не ворогъ своей родинѣ, хто хоче належати до нашей славной великой родины Руси, на приступити до нашего тов. „Союзъ“ — Мы даемо \$500 посмертного, мы приймаемо безъ вѣтущего тыхъ людей, котри до теперъ належали до иншихъ товариствъ. Треба только мѣсячне послати до кассіера G. Chylak, Olyphant Pa., а списъ членѣвъ послати до секретаря: Rev Nestor Dmytriw, Mt. Carmel Pa. — Намъ треба лучити ся разомъ, бо громада великій човѣкъ! Якъ насъ буде богато, то и „Свободу“ будемо мати таку, що буде цѣ читати для нашихъ людей и „Календаръ“ свой власный рускій, будемо мати и книжочки просвѣтны зможемо выдати. Еиде мусамо запримѣтити, що у насъ само товариство платитъ посмертне, а не особно платять члены.

Члены платять только свое мѣсячне.

Братя!

Кому дороже жите власне, жите власныхъ родинъ, у кого въ серци тѣе ще искорка до своего родного, той певно приступити до нашего товариства:

„Рускій Народный Союзъ“

Несторъ Дмитрій Іванъ Глова
секретарь председатель.

Шамокінъ 15 серпня.

Кому принадлежитъ право
власности церкви въ
Америкѣ?

Опираючись на правѣ каноничномъ, котре въ Европѣ нагнае зручно свои параграфы до права цивильного, водмѣнного въ каждой майже державѣ, треба-бы намъ выпростъ водповѣсти на се пытане: право власности церкви згѣдно зъ параграфами права каноничного и цивильного принадлежитъ самой церкви, то значить, зверхности той церкви. Такъ справа стоить въ тыхъ державахъ, де церковь и держава творять одну цѣлѣсть, де параграфы права церковного идуць згѣдно зъ параграфами права цивильного. Хто мае хоть слабенькій поглядъ на исторію, кому звѣстна революція французка, або не давній преектъ въ парламентѣ французкомъ, водлучити державу водъ церкви, той докладно порозумѣе, той оправданный рѣшучій опѣръ властей церковныхъ, бо водлучения державы водъ церкви — се и моральный упадокъ державы и посягане на маетки церковной. Маестокъ церковный — се головна подвалина церкви, се историчный муръ, що хоронивъ церковь водъ напастей, и подавъ ей можність истнования. Отже маестокъ церкви, власность церкви, се найголовнѣйша подвалина церковна. Въ Европѣ рады запоручать, дають обещанку церквѣ, що ей маетку нѣхто не нарушитъ, бо церковь и держава творять однолѣтѣ тѣло; акже-жъ мають ся рѣчи въ Америкѣ? Звѣстна рѣчь, — и ту есть и держава и церковь. И ту суть маетки и державны и церковны. Але ту заходить та кардинальна рѣзня, бо держава не мае нѣчого вѣльного зъ церквою, а нѣ церковь зъ державою. Се суть двѣ власти не залежны водъ себе — двѣ державы въ одной державѣ. Зовсѣмъ льогично скажемо, що маетки державны належать до державы, а церковны до цер-

кви, Се рѣчь певна. И въ день нѣкому иначе признитис не може. Але розважмо: на якихъ подвалинахъ спочивають маетки церковны въ Америкѣ? Зовсѣмъ на иншихъ, якъ въ Европѣ. Не будемо розважати исторію маетковъ церковныхъ въ Европѣ, бо и завузки рамцѣ нашей часописи и не цѣль нашой статѣ. Намъ головно ходитъ о Америку. У насъ повстають церкви добровольными датками народу. Зъ тыхъ добровольныхъ датковъ, зъ гроша тяжко заробленого, чи то въ мапнахъ, чи по фабрикахъ, повстали величавы храмы Божіи, плебаніи и школы. Народъ се самъ збудсавъ — тысячи, тысячи долларѣвъ жертвовавъ. Треба прецѣ провѣдника, треба когось, щобъ заряджувать тымъ маеткомъ. Маестокъ се церковно-народный, одже потреба бы, щобъ священникъ представитель церкви, и певный комитетъ представитель народу, властивого властителя — заряджували маеткомъ церковно народнымъ. Се льогично такъ повинно бути а нѣкакъ не иначе. Але на диво — стало ся иначе.

Наша ерархія церковна, перенесла свои засады, абсолютно-гегемоничныи впрѣсть зъ Европы на зовсѣмъ иншу почву американскую. Народъ послушный, подавъ ся воли и неволи своихъ наставниковъ и маетки церковны перейшли на власность ерархії церковной, на власность епископѣвъ. И що-жъ ся стало? Нетреба було довго чекати на лихъ наслѣдкъ. Епископы католицкы, звычайно прляндѣ не могли зрозумѣти потребу другихъ народностей, прм. Поляковъ. Они поступали собѣ самовольно, абсолютно, не узглядняючи совсѣмъ справедливыхъ и оправданныхъ бажанъ народу. Они именували и именуютъ парохѣвъ посласвогуподобаня не пытають зовсѣмъ того народу, котрый и своимъ кровавымъ грошемъ выбудовавъ святыню и дае удержане священникови. А се-жъ прецѣ засаднича несправедливість. Въ котрой державѣ въ Евро-

пѣ, де въ католицкомъ свѣтѣ щось подобного дѣе ся? Возымѣмъ Австрію. Церковь будують парафіяне — удержане дае рядъ, послугуючись религійнымъ фондомъ, котрый собѣ неправо привластивъ, за часѣвъ панования Йосифа II. Пароха предкладае консисторію, выбирае патронъ церкви, котрый нѣбы мае якисъ анахроничныи права до сего, а затверджуе рядъ. Се розумѣе ся панъцизнный рѣштки, котри старають ся знести, якъ знесли право пропінаніи и др. але все-жъ мае за собою бодай часткове оправдане, що власть духовна предлагае, а рядъ затверджуе, только громады покривдженны. Але и тамъ застановляють ся надъ реформою въ той справѣ. А въ вольной Америкѣ пануетъ абсолютизмъ. Тай якижъ наслѣдки зъ того абсолютизму? О томъ будучий, безсторонный писатель исторіи католицкой церкви въ Америкѣ много напишетъ. Матеріалу достачать ему до волѣ братья Поляки — а мы наразѣ лишь занотуемо шпизму помѣжъ Поляками, бо и як-же-жъ назвати, то велике число ихъ независимыхъ костелѣвъ.

Мы на разѣ лишь занотуемо тѣ кровавыя заверухи въ парохіи св. Войтѣха въ Buffalo и въ парохіи св. Ядвиги въ Чикаго. Здаеця буде досень для доказанія того, що способъ поступованія зъ стороны ерархії, есть велимі руйнуючий.

Русины вже задалегѣ зрозумѣли то грозяче небезпеченство и вже въ початкахъ заснованія своихъ церковей оперли ся записованю ихъ епископамъ. Хоть на жалъ мусимо вспомнути, що церкви, о сколько намъ вѣдомо — въ Philadelphia, Pa., Passaic, N. J.; Hazleton, Pa., Streator, Ill., а може ще и други перейшли на власность епископѣвъ.

сокопресвященный Митрополитъ Сильвестеръ Сембратовичъ на руки о. Константина, посылаючи о. Стефановича на парохію до Buffalo, котре дословно гласить: „Дотично власности плебаніи и церкви РОЗПОРЯДЖАЕМЪ, щобъ при въ проваджію составить протоколярный актъ СЪ ПОКЛИКОМЪ НА ПРЕДЛЕЖАЧЕ РѢШЕНЬЕ, и въ томъ актѣ ВЛОЖИТИ ПОСТАНОВЛЕНЬЕ, що ЦЕРКОВИ И БУДЫНКИ ПАРОХІАЛЬНИИ ВЛАСНОСТІЮ ПАРОХІАНЪ ОСТАЮТЬСЯ.“

Львовъ для 20 цѣтня 1895.

Ч. 540. орд.

Здае ся, що се для насъ мѣрѣйне азовсѣмъ не Concilium Baltimore, на котромъ радили и урадили для насъ, але безъ насъ.

СПРАВОЗДАНЕ КАСОВЕ ТОВАРИСТВА „СОЮЗЪ“ за мѣсяць юлій с. р.

Бр. св. Іоанна Крестителя въ Olyphant, Pa.	\$39.50
Бр. св. Кирила и Мелодія въ Shamokin, Pa.	46.50
Бр. св. Дмитрія въ Mt. Carmel, Pa.	14.50
Бр. св. Ап. П. и Павла въ Mt. Carmel, Pa.	12.00
Бр. зъ Edwardsdale, Pa.	17.00
Бр. зъ Mayfield, Pa.	9.00
Членъ Николай Сасъ зъ Edwardsdale, Pa.	2.00
Чл. Андрей Гербутъ зъ Saint Clair, Pa.	2.00
Чл. Алексій Шлянта зъ Mayfield, Pa.	2.00
Членъ Григорій Сміи зъ Mayfield, Pa.	0.50
Членъ Николай Сміи зъ Mayfield, Pa.	0.50
Всеч. О. В. Мартынкъ зъ Hazleton, Pa.	3.00
Сума членскихъ вкладѣвъ за мѣсяць юлій:	\$148.50.

Юрій Хлякъ о. Н. Дмитровъ
кассир секретарь.

ПІКНІКЪ!

Въ тую Суботу 17 августа, водбуде ся великій пікнікъ въ Mt. Carmel, Pa. коло легейского діпа, на дохѣдъ церкви. Спѣшѣте люде, а красно забавитесь тай центи не пойдуть дармо, бо на домъ Божій!

SVOBODA
(LIBERTY.)
Weekly Paper

The only Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken.

Published at 144, South Franklin str; Shamokin, Pa. of each week by the Svoboda Publishing Co.

ADVERTISING RATES:

One inch per annum...\$ 10.00
„ „Six months. „ 6.00

All communications should be addressed to:

„Svoboda“ Printing Office
144 S. Franklin, str,
Shamokin, Pa.

Предплата річна2.00
До старого краю..... 3.00

Всі дописи і гроші про-
сямь высылати подь адресу:

To „Svoboda“ Printing Office
144 S. Franklin, str.
Shamokin, Pa.

Наша газета выходит по
тѣмъ днямъ въ Четверъ

Entered the post office at
Shamokin, Pa. as second
class mail matter.

УВАГА.

Хотячи приступити до „Со-
юза“ най посылають вступ-
не и мѣсячне до касієра.

Mr. Gr. Chylak

Olyphant Pa.

И увѣдомити секретара
подь адресую.

Rev. Nestor Dmytriw

Mt. Carmel, Pa.

P. O. Box. 599.

ПОСМЕРТНИ ВѢСТИ.

ЕМИЛИЯ ГАМБАЛЬ, жена
Якова Гамбаль, члена „Со-
юза“ и секретаря Брытства
ев. Іоанна Крестителя въ
Олифантъ, Па. Въ самѣмъ
цвѣтѣ житя, бо въ 20. роцѣ,
забрала неумолима смерть
мужеві найлѣпшу жену, а
нашѣй Руси американскѣй
щиро патриотку. Похороны
водбулись вчера.

Вѣчная ей память!

Непростима вѣрхня.

Мы вже въ друге змуше-
ній займати мѣсце въ нашѣй
часописи полемикою и на
нещасте оцять зъ „Polak-omъ
w Ameryce“. Здавалось-бы,
що шкода мѣсяца въ нашѣй
малѣй часописи, але мы и
симъ разомъ змушені стати
въ оборонѣ народной чести.

Мы вже два разы зъ ве-
ликою увагою згадали,
що д-ръ Олескѣвъ въ това-
риствѣ двохъ селянъ галиц-
кихъ выбравъ ся въ дорогу
до Канады, щобъ розсѣдѣ-
ти тамошній водносини —
чи не мож-бы звернути ко-
нечну еміграцію нашихъ
селянъ вмѣсто до Бразиліи
нещасливон, до Канады.

Мы згадали, що д-ръ
Олескѣвъ выбравъ ся на
власный коштѣ, а пукаючи
до Выдѣлу краевого у Льво-
вѣ, нѣчого не допукавъ ся.
Заявляемо вразно, що д-ръ
Олескѣвъ, їдучи до Кана-
ды мае на цѣли еміграцію
туда, передовѣсьмъ братѣвъ
своихъ Русинѣвъ, хотя, е-
слибъ Поляки схотѣли
корыстати зъ его евен-
туальныхъ, фаховыхъ вод-
крытѣ — вольному воля,
прецѣ Русины и Хинчикамъ
не въ силѣ бы заперечити
еміграції — протично, тѣ-
шилывсь, що люцкѣсть
корыстае зъ того добродѣ-
ства, яке Русинѣ водкрывъ.
— Але еще разъ заявляемо,
що д-ръ Олескѣвъ есть
Русинѣ, власнымъ коштомъ
їде и то въ першѣй линіи
для Русинѣвъ.

Панове Поляки въ Гали-
чинѣ вже якось водвыкла
звати насъ Поляками, ажъ
ту въ Америцѣ знайшла ся
польска газета, котра на
скорости окрестила д-ра
Олескѣва Полякомъ, тай
каже: „nasі patriotę“ — высе-
ли его, щобъ вѣдѣти, яко фа-
ховый чоловікъ розгледувъ
ся, чибь не можна знайти
водповідной землѣ „rod
plug polski“.

Дальше не робить д-рови
нѣякоп надѣи, а навѣтъ
водмовляе ему, хотѣ фахо-
вому — компетенції до оцѣ-
ненія землѣ канадѣйскон.

Вже бы була крайня пора,
щобъ Поляки увольнили
насъ зѣ своей опѣки и не
пошывались нашими имена-
ми — се, що найменше
дуже нечемно: дурити свѣтъ,
хвалити и величати ся на
коштѣ другихъ. Здае ся,
що то така ихъ манія наро-
дова, Литвины то Поляки,
Русины зновъ Поляки — а
навѣтъ небожикъ. Колюмъ
бувъ Полякомъ, бо хто-жъ
бы инший смѣвъ водкрыти
Америку, якъ не Полякъ.

ВѢСТИ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

**Про кардинальство Впр.
митрополита Сильвес-
тра Сембратовича.**

Можемо нинѣ подати до-
словный текстъ вѣсти пода-
нон въ Politische Correspo-

denz: „Наспѣвшие до насъ
донесене зъ Риму потвер-
джуе, що гр. кат. архієпископъ
зѣ Львова д-ръ Сем-
братовичъ знаходитъ ся ме-
жи тыми князями церкви,
котрыхъ намѣрено подвести
до достоиньства кардиналь-
ского на найближшѣй консе-
сторіи. Але позаякъ мае ся
симъ разомъ именувати кар-
диналовъ всего лише сѣмъ
до вѣсѣмъ, а мѣжъ канди-
датами на се достоиньство
фігуруе больше апостоль-
скихъ нунціѣвъ, епископѣвъ
зъ усякихъ державъ (sic!) и
пралатовъ куріи, то не вы-
ключена евентуальность,
що удѣлене пурпуры архіє-
пископови Сембратовичеви
буде водложено на познѣй-
шу консесторію“ Вѣсть ся
выглядае дивно дипломати-
чно. Аеп. Сембратовичъ
мае бути именованій кар-
диналомъ на найближшѣй
консесторіи, але мабуть „не
буде, именованій, бо е бо-
гато иншихъ. Коли-жъ „ма-
буть не буде“ — то на що
голосити? Хиба зъ огляду
на ювілей униі берестейс-
ков, або на незнаній ще зага-
ловій постановы синодальной?

Задля чого нашѣ люде емігрують.

Передъ мѣсяцемъ — якъ
пишуть зъ Станиславова —
заграбивъ податкавий егзе-
каторъ Фідереръ у Юрія Га-
вриляка въ Хомяковѣ вола
вартости 80 зр. и заразъ, зъ
порученія мѣсцевого началь-
ника громады, продавъ жи-
дови-арендареві за 21 зр.
А треба замѣтити, що по-
датковій залежности, жертво-
ую котрой упавъ вѣдѣ Га-
вриляка, походили зъ купна
землѣ. Позаякъ евиденцій-
ный геометръ не переводивъ
грунтовыхъ змѣнъ, то выр-
уче его егзекуторъ и само-
вольно накладае высоки по-
датки. Покривдженный Га-
врилякъ вѣдѣ жалобу въ
Станиславѣвъ, однакъ доси
не доставъ нѣякоп водпо-
вѣдѣ... Жидъ що купивъ во-
ла, годить ся водступити е-
го Гаврилякови за 60 зр.
на сплату ратами, подь у-
словіємъ, що Гаврилякъ не
буде дальше доходити прав-
ды.

Рухъ еміграційный починае
— якъ довѣдуемося — ого-
ртати вже й повѣтъ бере-
жанскій.

Воики на лижвахъ.

Въ Норвегій есть полкъ
войска правильного званій
„скельберъ“, котрый скла-
дае ся зъ самыя лижва-
ровъ. Воики узброені кара-
биномъ перевѣшеннымъ че-
резъ плече и короткою шпа-
дою, а въ рукахъ мають па-
лицу довгу на 2 метры 15
цмт., за помочію котрой мо-
жуть выконувати всяки ру-
хи ва ледѣ и на снѣгу. Ты
„скельберы“ роблять въ
бѣгу 3 до 4 милѣ англійски
на годину.

Незвычайный поединокъ во-
дбувъ ся сими днями въ Па-
рижѣ. Двацѣти-лѣтний то-
чельникъ и вѣсѣмнѣцѣ-
лѣтний механикъ залюби-
ли ся въ одной дѣвчинѣ и по-
рѣшили, що той ей возме,
котрый выйде цѣло зъ пое-
динку. Въ товариствѣ люб-
ки пѣйшли на мѣсце поеди-
ку и надавши нею знакъ вы-
стрѣлили рѣвночасно зъ ре-
volverѣвъ. Роздавъ ся болѣ-
сный зойкъ.. замѣсть въ про-
тивниковъ куля поцѣлила
въ груди дѣвчину. Збавле-
на выстрѣлами полиціи при-
бѣгла на мѣсце выпадку.
Ранену воднесено до спита-
лю, але ей житю грозить не-
безпечность.

АМЕРИКАНСКИ НОВИНКИ.

Зъ Газлетонѣ, Па. доно-
сятъ, що дня 28. м. мѣ о 10
годинѣ вечеромъ, цѣле мѣ-
сто Газлетонѣ зѣстало зво-
рушене страшною вѣсткою.
Въ щибѣ ч. 5 копальнѣ ву-
гля належачою до легайской
компаніи повставъ огонь,
запалило ся забудованія въ
котромъ мѣстѣла ся маши-
нерія, котра вганяла свѣ-
жій воздухъ подь землю цѣ-
лой копальнѣ.

Сторожъ огнева въ одной
майже хвили явила ся на
мѣсци выпадку, и занобѣсла
великому нещастю — спа-
лило ся не далеко стоячон
великомъ брехи, одна невѣ-
ста, котрой мужъ працю-
вавъ на той часъ подь зем-
лею въ той бресѣ. На вѣст-
ку огня, такъ ся перестра-
шила, що въ кількохъ се-
кундахъ закончила жите.

Минушой суботы приѣ
хало до New-York-у шесте-
ро дѣтей, зъ котрыхъ, най-
старша дѣвчина числила 19
лѣтъ. Всего гроша мали у
себе 10 зр. — Зъ краю вы-
гнали дѣтото, що мама ихъ
померла, а звѣръ отецъ об-
ходивъ ся зъ своими дѣточ-
ками такъ позвѣрачому, що
они мусѣли утѣкати передъ
нимъ до Америки. Власти
еміграційный завернули тѣх
бѣдній сироты назадъ до кра-
ю, бо бѣднаты не мали вод-
повідной сумы грошей, що
бы до яког мѣсцевости по-
мѣжъ своихъ достати ся. —
Братя! Американскій Русинъ!
щожъ скажете на тое? Чи
еще дальше будете жа-
ловати скинути по пару цен-
товъ на „Народный Дѣмъ“,
щобъ бѣдакамъ помочи а си-
ротамъ слезы отерти? —
Далѣй-же Братя! складайте
центы, а нашъ „Народный
Дѣмъ“ въ коротцѣ стане.

Жидѣвска академія рѣльнича.

Звѣстный рабинъ Д-ръ
Иос. Кравскофъ и Арнолдъ
Конъ, дуже поважный ку-
пецъ въ Філадельфій, купу-
ють въ тыхъ дняхъ фарму
не далеко Філадельфій, ко-
тру мають замѣнити на рѣль-

ничу школу для жидѣв-
скихъ дѣвчатъ и хлопцѣвъ.

Въ лѣтъ мають дѣти уч-
ти ся всякихъ робѣтъ на
поли, а въ зимѣ будуть уч-
ти ся рѣльничества въ школѣ.
До той школы будуть при-
мати сироты жидѣвскі зъ
цѣлого краю, а передовѣ-
сьмъ зѣ штату New-Yersey,
сироты по жидакъ, що при-
шли зъ Росіи. Д-ръ Кравс-
коперъ подаровавъ на разѣ
на ту цѣль суму \$ 3500, ко-
трѣ то гроши вѣдѣ одержавъ
яко гонораръ, за свои вод-
читы на вѣстахъ. Далеко
большихъ сумъ сподѣсь ра-
бинъ зъ рѣльныхъ сторонъ.
Такъ уміють собѣ помагати
жиды. А намъ, чи не зда-
лабъ ся така школа?

Золото, яке находить ся на складѣ, все выбѣтъ на грошѣ.

Всѣо золото, а богато его
есть въ Америцѣ — спрово-
джаютъ до Філадельфій; зъ
New-York-у вартости (\$10.
000.000.), изъ Санъ-Францѣ-
ско, щобъ выбѣтити на грошѣ.
Золото що факодить ся въ
Філадельфій, New-York-у, и
въ San-Francisco мае вар-
тостъ \$ 60.000.000. Замѣтна
золота на грошѣ не мае ве-
ликого значенія экономич-
ного для державы.

Американскій міліонеръ.

Звѣстный зъ біржи въ New
York-у міліонеръ Седгвикъ
(Sedgwick) подорожуючи по
Европѣ, заѣхавъ бувъ не
давно до одного славного
банкірскаго готелю въ Па-
рижѣ. Міліонеръ любивъ ду-
же часто напѣти ся и въ на-
слѣдокъ того понадувъ въ
нервовый станъ. Вечерами
выправлявъ вѣдѣ крики и
готелю и господарѣ бувъ
змушеный выповѣсти ему
хату. Въ другѣмъ и третѣмъ
готелю вытворилась та сама
вѣсторія. Ажъ въ концѣ, якъ
въ одномъ готелю просивъ
его готельникъ вечеромъ,
щобъ рано выносилъ ся, за-
ставъ міліонера въ калуж
власнон крови. Бѣдачико
самъ зо вѣтуду подрѣзавъ
о сѣ горло бритвою.

ОДОЗВА.

БРАТЯ РУСИНЫ!

Удаемосъ до Васъ зѣ свя-
тою просьбою. Мы порѣши-
ли будувати у себе святы-
ню, нашу святу руску цер-
ковъ, ту твердиню, котра
забеспечае намъ нашу вѣру
и нашу народность на чу-
жѣй землі. Насъ ту не
богато, а будова церкви, якъ
вы сами знаете, великій су-
мы коштуе. Для того пука-
емо до нашихъ русскихъ,
щирыхъ сердцевъ, щобъ со-
хотѣли насъ запомогти, щобъ
схотѣли скинутись по кіль-
ка центѣвъ на ту высоту
цѣль, и зѣбраній грошѣ пе-
реслати на адресу:

Peter Lepak

311 Canal Str.

ELMIRA, N. Y.

ХЛОПСКА КОМИСИЯ.

Оповідане Ів. Франка.

I.

Е, що то ви, молоді яндруси *), говорите!... По м'єстї тротоарами ходять, та ходаки висмикують, — велика штука! А зловать хатраки **), то також що? Заведуть на д'єдовню ***) вдарять там чи не вдарять, тай по вей історії. Вамь бы оть... Та де вамь! Вамь якь лишь росказати за таке, то вже по за плечима мурашки заб'гають. Або то ви знаєте, що хлопека комисиї? Тамь то бы отакому легкевичови вь еи руки достати ся, почувь бы, по чому перець!...

Я про себе не кажу. Были такі, що ще горішу са-ламаху коштували. Але й я також зазнав ся. Ну що, така вже, видно, чолскікови дорога судилась. Чи доля, чи люде, — хто то знає. Досыть, що таке жите. Оть уже се дваццятий рік вь криминалї сиджу, та ви гадаєте, що то пальцемь перекивати? А скоро на св'єтї — а зновь до свого... Тай то ще, що ту, то не найгорше. Приходило ся неразъ и солоно и терпко, а особливо, якь чолов'їк хлопамь вь руки попаде ся. Тогдѣ вже проси не проси, плач не плач, нѣчо не може.

Оть я разъ такъ вь одномь селѣ — вже вь котромь, та на що вамь знати — досыть, опорядивъ тамь одного богача. Роботы було доста, комора якь струкъ, всего добра... Нѣчо, три насъ (одень такъ зь того села), що могли то й зробили, тай далѣ. Ба кинули ся хлопы, наскочили на слѣдъ — уже якъ тамъ и куды, то вамъ такожъ нѣ на що не здасть ся — досыть, за мною, Три милѣ одь того села вхопили мене...

Осѣнь зачинала ся, — звозували ще овесъ, почивали копати картохъ. Народу по полю не много. Погода, со-нѣчко ще припѣкає. Менѣ звязали руки назадъ, три ихъ женуть гостинцемь.

Здоганяемо солярівъ зь тягаромь.

— Дай Боже!

— Дай Боже!

— А куды кумпана? — на мене показують.

Добрий чолов'їк, — кажуть мои газды — „комо-ровый“.

— А такъ! Ну, не завадило бы ему дати памятку? каже одинъ соляр.

— Та вно то такъ, — безъ того не буде.

— А може позволите намъ и одь себе дещо-дрібку докинути?

— Якъ ваша ласка, — одказують мои, смѣючись. А я стежкою по-край дороги йду, тай нѣчо, — бо що маю казати, коли знаю, що ихъ рука.

Соляр, самый зь задного воза, та до мене: — Ану-ко, паничу, стань!

Стаю. Онъ подкотивъ менѣ споднѣ повышь колѣна и поподвязувъ ихъ мотузочками поналѣ колѣнами.

— Ну, теперъ рушай! сказавъ тай пустивъ мене напередъ себе попри фѣру. Я йно зробивъ пару кроківъ, ажъ ту мовь гадина впила ся вразъ вь ноги. Соляръ що моци цвякнувъ мене батогомъ по ногахъ. Дротованый шнуръ, де доткнувъ тѣла, тамъ мовь ножемь... А узлы, мовь павки повпивали ся вь мясо... Я живо далѣ попри другій вѣзъ, — другій соляръ то само. Я попри третій, — зновь то само. Шѣсть ихъ було, и поки я минувъ всѣ возы, то мои ноги були зсѣчені мовь ножами, а кровь слѣды заливала. Ехъ, запам'ятавъ я собѣ тыхъ солярівъ, дознавъ ся одтакъ, зь якого они села такі ченні вивелись, то вже я й имъ пригадавъ ся!... А мои газды вь регѣтѣ, та похваляють солярівъ, що на якій-то они способъ взяли ся.

О, мы зь такими паничами знаємо обходити ся! нахваляє ся одень. Видите, злого ему нѣчо не стане ся, а памятку буде мавъ! Ха, ха, ха!...

II.

Ще було добре передъ вечеромъ, коли мы приїшли до села. Ведуть мене до вѣйта. Приходимо: нема дома, вь поле похавъ. Только вѣйтиха щось тамъ по сѣнехъ крутить ся. Глиннула на мене — нѣчо.

— А не знати, кумо, — кажуть мои проводники — де бы ту его намѣстити?

— Або я знаю де? Мѣстѣтѣ де хочете, щобы лишь не ту. На що менѣ клопоту?

А я стою, та ажъ очима благаю, щобы змилувала ся... Во вже то я знавъ, що коли не у вѣйта, то почувати менѣ о того, щомъ у него гостивъ, — ну, а тамъ то вже певно добра менѣ не буде.

*) Яндрусъ, вь злодѣйскѣмъ діалектѣ — злодѣй.

**) Хатракъ — полиціантъ.

***) Дѣдовня — полиціина вартівня.

Тымчасомъ вѣсть по селѣ: привели злодѣя! Заразъ що було по хатахъ, бѣжитъ. Поставали на оборѣ, дивлять ся, тай кленуть, другі грозять, треті такъ собѣ стоять. Ажъ ту и мой газда, той що у него пропажа, протікає ся, приходить. Высокій, крепкій, липець червоный якъ катъ. Зблизѣвъ ся, зѣрнувъ на мене...

— А, то ты? Ну, будемо знати ся.

Я нѣчо.

— Куме, — каже до одного зь тыхъ, що мя привели, ведѣть го до мене, тамъ найбезпечнѣйше. Я го вже припилюную.

— Певно, що тамъ го ведѣть, тамъ найбезпечнѣйше, — сказала вѣйтиха, стоячи вь дверехъ. А скоро мой приїде, то вже я ему скажу, то онъ тамъ приїде.

Повели мене. А мой газда иде передомъ, та ажъ хрумкає зь заплости. Далѣ повернувъ идъ плотови и выломивъ коликъ.

— Сюда го, — крикнувъ повертаючи на свою обору и пускаючи мене на передъ. Колимъ переходивъ попри него, онъ замахнувъ ся на мене, але го здержали.

— Нѣ, куме, — сказавъ одень, — такъ не можъ, забудьте, то ще вы подете до криминалу.

— Що, я! крикнувъ онъ, — за такого опрышка? Тажъ такого забити, то нема грѣха!

— Нѣ, куме, дайте спокѣй зь такою бесѣдою. По-страшити можъ, щобъ на другій разъ не лакомивъ ся, але забити то нѣ. Онъ на вашѣй ѣтпѣвѣи.

— Вже и го пострашу такъ, що буде до суду-вѣку дрожать! крикнувъ газда и зблизивши ся до мене, ударивъ кулакомъ межи очі. Я прснувъ на землю, мовь снѣпъ, — кровь заляла очі, память мя покинула...

III.

Прокинувъ ся. Сонце на заходѣ. Сиджу на припѣ: сорочка на мнѣ вся вь крови, лице напухло, але болю не чую нѣякого, немовъ все тѣло затерпло. Вь хатѣ гамѣрь. Колька чолов'їковъ сидить подъ шопою, колька на перелазѣ. Гуторять и на мене зиркають...

— Начальникъ! Начальникъ! почуло ся. Одень кинувъ ся отвирати дѣсу.

Приїшовъ начальникъ, чолов'їчокъ низенькій, тов-стенкій, зь виду добродушный. Ходѣ дробный. Вь ру-кахъ черешня груба, якъ цѣпивно. До мене...

— А що любенькій, спѣймали? А видишь! А те-перь громадѣ бѣда, треба тя пильнувати, поки не буде нагоды ѣтдати до суду. Теперъ пора робуча, спѣючу, нема часу...

— Пане начальнику, — осмѣливъ ся я, — позвольте, щобымъ за той часъ у васъ перебувъ.

— О, о, о, — скрикнувъ вѣйтъ, — не можъ любень-кій, не можъ у мене! Ту кумъ Матѣй кривды тобѣ не зробити, не бѣй ся, — припилюе тя добре. Побудь ту, сыночку, деньокъ-другій, поки до недѣлѣ, то вже кумъ Матѣй зь присяжнымъ и до мѣста ѣдвезуть тя.

Се бувъ четверть, — значить, два днѣ, — подумавъ я собѣ. Га, шо дѣяти, треба терпѣти!

— Ну, а теперъ сыночку, встань, коли до тебе говорю.

Я вставъ.

— Ходи сюда.

Я вийшовъ насередъ оборы.

— Клади ся небоже.

Я видививъ ся на него.

— Ну, щожъ, любенькій, — не чуешь, що ти кажу: клади ся! Я, начальникъ громады, ручу за тебе, але маю право до пяти буювъ, не больше.

Я не чувъ про таке право, але що було дѣяти...

— Куме присяжный, а ну-ко! сказавъ вѣйтъ и од-рахувавши пять, забравъ ся до ѣходу.

— А вы, куме Матѣю, пильнуйте го, и уважайте, абы му ся нѣчо не стало. Громада мусить го доставити до суду живого. Памятайте, щобы бувъ живой! сказавъ онъ усмѣхаючись. Я ту завтра рано навѣдаюсь. Бувайте здорові!

(Дальше буде).

ВСЯЧИНА.

Оригинальный вы-рокъ. Передъ судомъ (216 долларѣвъ), а вдовѣ 2.000 (75 долларѣвъ).. Таки вдовица, якъ и всѣ присутні при росправѣ вь судовой салѣ, дуже обурали ся на такъ несправедливый вырокъ. Втогды ставъ судія и звертаючи ся до грома-дженихъ сказавъ: „Мои до-рогі! Вырокъ сей, есть цѣл-

шкодоване чолов'їкови, кот-рый стративъ руку 6.000 пяс-трѣвъ (216 долларѣвъ), а вдовѣ 2.000 (75 долларѣвъ).. Таки вдовица, якъ и всѣ присутні при росправѣ вь судовой салѣ, дуже обурали ся на такъ несправедливый вырокъ. Втогды ставъ судія и звертаючи ся до грома-дженихъ сказавъ: „Мои до-рогі! Вырокъ сей, есть цѣл-

комъ справедливый, я васъ о томъ заразъ переконаю. Бѣдный Николай, стративъ руку, и ничо не заступитъ ему си. — Ты Касю, еси ще молода, красна, до-того ще достанешъ грошѣ, легко протое знайдешъ дру-гого мужа, котрый може бу-ти лѣпшимъ вѣдѣ небожи-ка“. По правдѣ скававши, судія бувъ вь сей справѣ all right!

Зѣ Qakertown (Квакертанъ) Ра. доносять: Вь недѣ-лю дня 4 серпня по полуд-ни, ударивъ перунъ вь ко-стель методистѣвъ, и бо́ль-ше, якъ 20 особѣ зѣстало по-раненыхъ вѣдѣ перуна. Чо-тыри особы зѣстали тяжко-ранені, а гдєкотрымъ зь нихъ грозить утратою жия. — Пасторови Бовманови зѣр-вавъ перунъ сурдуть зь плечей и поторгавъ его вь кусники, а одинъ его чере-викъ зѣставъ якъ бы по-жемъ перекроенный. Однѣй жєнщинѣ, котра сидѣла вь лавцѣ, коли перунъ перелѣ-тавъ по подлѣзѣ, зѣрвавъ о-ба черевики зь нѣгъ, а ос-тавивъ капелюхъ, а лавцу-шокъ стоимъ на масу. Зѣ одного мужчини, котрый та-кожъ сидѣвъ вь лавцѣ, зѣдеръ перунъ майже цѣлу одєжу, такъ що той позѣставъ го-лый. Коло костела стояло-кольканыцѣ каричѣвъ ко-трѣхъ конѣ, на громовый гукъ перуна повѣдрывали-ся зѣ припѣвъ, и якъ пале-ный поутѣкали. Вь костелѣ повставъ страшный перелѣ-лохъ, а коли по часѣ люде-успокоили ся и розглянули-ся за наслѣдствами, якъ хи-мерный перунъ зѣдѣлавъ, по-бачили, що вѣсячий на ве-жи великій звѣзѣвъ, ваги 600 фунтовъ, тримавъ ся лише-якъ на нитцѣ по надѣ го-лавами майже сто особѣ.

Цѣлый костель майже цѣл-ковито знищеный. — Щось-подобного лишенъ амери-канскій перунъ може зѣдѣ-лати.

Одна російска газета пи-ше: Передъ колькома мѣся-цами, було колька особѣ на-гербатѣ вь палатѣ губерна-тора, котрымъ есть царє-вичъ, вь мѣстѣ Москѣ. — При загальномъ розговорѣ, бесѣда зашла и на злодѣ-евъ. Царєвичъ доводивъ, що найзручнѣйшій злодѣй суть-російскій, противно-же амба-салоръ французскій боро-нивъ славы французскихъ злодѣевъ, а пменно злодѣ-евъ мѣста Парижа.

— Добре, — сказавъ на-тоє царєвичъ, — я васъ пе-реконаю, ту вь моей хатѣ, що нашъ злодѣй суть най-зручнѣйши. — Закимъ ты-пане выйдешъ зь вѣдти, — не будешъ мати свого зи-гарка; прошу протое пиль-ный его добре! — Що? зго-да? — Згода! каже фран-цузъ.

По годинѣ часу, пытає царевича амбасадора: Котра година? — Амбасадоръ зъ великимъ перелякомъ спостерѣгає, що не має сигарка.

— Промилый Богъ! Князю! Якъ ся тое стало? говорить амбасадоръ; никто ту не прийшовъ — никто не вийшовъ, — руку тримає емь на ланцюжку водъ сигарка, не рушалось ся зъ нашихъ мѣсць, якъ ся тое могло стати?

Наколи присутни гостѣ, досить натѣшилися зачудованємъ амбасадора, царевичъ сказавъ, що присутный ту въ салѣ начальникъ полиціи, зателефоновавъ до полиціи, щоби ему ту приведено зъ вязниці доброго злодѣя.

Коли злодія приведено до палаты, убрано его за лока, и той увинувъ ся разъ, два, при услужѣ, и отъ бачишь ексценцію, не маєшь сигарка.

Царевичъ казавъ покликати злодія: — „Де маєшь сигарокъ? питає. — Отъ ту есть Ваше Высочество!

Амбасадоръ подяковавъ, подивляючи зручність злодія, и сказавъ: „Злодѣй — не злодѣй! Однакъ вартъ надгородити“, и всунувъ руку до кешенѣ по пулярьсѣ, щоби проворного злодѣя, за его штуку надгородити. Но якежъ було его зачудованє, коли всѣ свои кишени найшовъ порожни.

Втоды начальникъ полиціи каже до злодія. „Я тобѣ казавъ украсти лшпенъ сигарокъ, а ты всѣ кишени вычистивъ?! Воддай заразъ всео. — Небуло рады! Убраный за локая злодѣй положивъ на столѣ пулярьсѣ одинъ и другій, золотепуделочко на цигара и все инше що амбасадоръ мавъ при собѣ, . . . ажъ до золотопыдовбачки до зубовъ, та ще хусточку до носа.

Булабы ся исторія добре скончыла еслибъ въ сейхвилі и царевичъ не спостерѣгъ ся, що и вонъ не має сигарка, та що и его кишени до чиста выпорожнені. Чи злодѣй за свою штуку доставъ въ надгороду 100 рублѣвъ, чи сто нагабъ, того не знати, однакъ злодія звинувъ ся такъ, по майстерки, якъ ему его гоноръ наказувавъ.

I. B. JOUNG,

Кандидатъ на шерифа въ партіи демократичной. Чоловѣкъ честный, совѣстный; насъ Русинѣвъ буде у всѣхъ справахъ підперати. Радимо нашимъ братьямъ горожанамъ американскимъ **що бы всѣ, якъ одинъ шужъ голосовали на сего чоловіка.**

T. TALPASZ,

ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ

РУССКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ

— и —

ГОТЕЛЬНОЧІЙ

246

PEARL ST

SHAMOKIN, PA.

Недалеко рускомъ плебаніи.

Добрый вечеръ, друже мой!
— Добрый вечеръ, снате!
— А куда такъ сѣдшите?
— До Талпаша, брате!

..

Що за Талпашъ? Звидки онъ?
— Та-жъ краинѣ нашъ милый
— У него всѣ русини
— Подкрѣпляютъ силы!..

..

— Що за брандаа и пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслужує якъ братамъ!
— Танько надзвычайно!

ЮЛІАНЪ КОПЫСТЯНСКІЙ

Гавріилъ Малинякъ

Гуртовный складъ
(Wholesale)

20 Market str.

SHAMOKIN, PA.

Мають заведемъ на складѣ свѣже добре пиво въ великихъ и малыхъ бочѣвъ, какъ зъ наилучшихъ броварѣвъ, горѣвки (whisky) и лѣкеры наилучшого гатуну.

Братя! замавляйте у своихъ.

РУССКІЙ КОМ. ШТОРЪ

727 Commerce str.

SHAMOKIN PA.

Манажеры:

МИХАИЛЬ ЛАВОВСКІЙ
МИХАИЛЬ КОЛОДЦІЙ

Всяки товары наилучшого сорта, дуже туні

Родимці! не спомогайте жидѣвъ, але своихъ братѣвъ!

СЛАВЯНСКІЙ ГОТЕЛЬ

Станислава Леоновича.

Мѣе заведѣмъ свѣже и добре ПИВО, РОЗЛИЧНИ ГОРѢВКИ, ВИНА, ЛѢКЕРЫ И ЦИГАРА.

УСЛУГА ПИЛЬНА И СОЛІДНА.

памятайте его адресъ!

S. LEONOWICZ,
813 E INDEPENDENCE Str.
SHAMOKIN PA.

Dr. JOHN SZLUPAS,

Office: 421 Penn Ave

Telephone: 1613.

SCRANTON, PA.

АПТИКА СЛОВЕНСКА.

Лѣчить всякія хоробы въ короткомъ часѣ и успѣшно. Поручаемо сего доброго лѣкаря нашимъ братьямъ Русинамъ.

Dr. F. J. MEEK,

Д-ръ. МИКОЛАЙЧИКЪ

103 Shamokin, str.

Одинокій лѣкаръ, славянинъ на цѣле мѣсто. Лѣчить всякія хоробы совѣстно и въ короткомъ часѣ. Особливо незрѣванный лѣкаръ въ справахъ положничихъ. Говорить по англійски, по руски и по польски. Горячо поручаемо сего знаменитого доктора, нашимъ Русинамъ.

JOHN GLOWA,

EXSELSIOR, PA.

Одинокій штормъ на цѣлый Exselsior ИВАНА ГЛОВЫ — Уже его не потребуемо захвалювати, бо каждый не водчинѣ его знає, а хто еще не знає, най зайде и купить, а певно не пожалує. —

РОДИМЦЫ!

Маю честь увѣдомити моихъ краинѣвъ що я отворивъ РУСКУ ГРОСЕРНЮ И БУЧЕРНЮ

108 Morris Street въ

JERSEY CITY N.J.

Поручаю ся ласкавой памяти всѣхъ земляковъ

ЮСТИАНЪ КРИНИЦКІЙ.

J. BOBKOWSKI

ПРЕДПРИЕМЦЯ ПОХОРОНОВЪ.

300

PEARL and MULBERRY str.
SHAMOKIN PA.

Удавайте ся въ потребѣ до него.

SCHLOS & KLEIN

10. East Market Square „Hello“, 3373

WILLIAMSPORT, PA.

Гуртовный складъ наилучшого ВИСКИ, ВИНА

всякого рода и всѣхъ наилучшихъ напитковъ на цѣлу околици, а нацѣлу Пенсильвенію. Виску, вино, всякія здоровыя напитки бочками и флашками купуютъ всѣ и дуже зъ того задоволенъ и здоровый.

Якъ хто только разъ купитъ въ томъ складѣ — ніколи не пожалує того.

Въ цѣлой Пенсильваніи пють виску, вино и всякія напитки зъ того славного склада. Наші люди, яки хтѣли закупити собѣ трункѣвъ на КРЕСТИНЫ, ВЕСѢЛЯ и другіе оказіи, най удають ся до той фирмы; тамъ достанутъ танько, а напитки такіе, що душу и сердце развеселяють.

3 W. CENTER ST.
SHENANDOAH PA

ФАБРИКАНТЪ

Прапорѣвъ (фанъ Хоругѣвъ, Одзнакъ Пасѣвъ, Шапокъ для Братѣвъ)

Фана для парады зъ наилучшого едвабу; чотыри и повѣ черезъ шесть и повѣ столѣ со всѣма приборами \$25, и 26.75

Прапоры большіе зъ наилучшой матеріи по \$32.00 \$35.00 \$45.00 и \$50.00

Пишѣтъ по цѣнники и по пробу до:

R. H. MORGAN

9 W. Centre Str.
SHENANDOAH, Pa.

ОДИНОКІЙ РУССКІЙ ШТОРЪ

въ

ОЛИФАНТЪ ПА.

Пѣдѣ зарядомъ

ГЕОРГІЯ ХИЛЯКА

Звѣстного руского патриоты. Есть се наилучше заосмотренный зѣ всѣхъ штормѣвъ во всѣхъ потребный товары и всякого рода по якъ наитаньшой цѣнѣ.

Каждый тамошный Русинъ уважаючи себе правдивымъ и щирымъ патриотомъ, най сѣдшитъ до своего руского шторму. Особливо наші гадинѣ най йдутъ громадно! Нащо Юськовѣ, Шмугльѣвѣ помагаги? Идѣтъ до своего.

ИВАНЪ ТАЛПАШЪ

Недалеко лигайского діпа въ

Mt. Karmel, Pa.

Поручає любымъ краинамъ свой добре заосмотренный ГОТЕЛЬ.

Пиво, горѣвка, ликеры и цигары наилучшого сорта.

Таный и выгодный ночлегъ

Снѣдане, обѣдъ и вечера все свѣже, смачне и дешево.

Попробуйте!

РУСКА ТОРГОВЛЯ

(Creek Store Company)

415 Shamokin Str.

въ ШАМОКИНЪ ПА

Поручає мѣсцевымъ Русинамъ и на околици свой богатый складъ всякого рода викуталѣвъ и майнерскихъ знарядѣвъ.

Е тутъ мясо

И лопата,

Суть и скирнѣ

И гербата,

Перець, гвозды и кобасы, Мука, крохмаль, солонина Мыски, горшки всѣ овощи Зеленина и сушеніна.

Е чернущка,

Е петрушка.

D. SALEY

136, Morris str.

JERSEY CITY N. J.

Продає книжки рускы: МОЛТВОСЛОВЫ, БІБЛІЯ, ЖИТІЯ СВЯТЫХъ, всякія популярныя научныя брошюры и другіе рускы книжки.

Молись, трудись, учись до СОЮЗА запишись до читальнѣ ходи Бога въ сердце май, ближняго люби, церковь посѣщай, Свободу читай Русь святу люби, доброму научай ся, грошей не марнуй въ процеса не вдавай ся. Въ лютерію не грайте, только грѣшъ щадѣтъ

Братя, намъ, треба „Народного Дому“ ану скинтесь по центови! Се не забывайте! . . . Буде зъ васъ.